
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2019:6

Låt oss lära på fler sätt

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2019:9 Låt oss lära på fler sätt. Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen gör en del insatser till stöd för ökad tillgänglighet i Svenska kyrkans verksamhet, men utskottet menar att det inte finns något aktuellt och tillräckligt omfattande stöd. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet bifaller motion 2019:9.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla motion 2019:9, punkt 1,
2. bifalla motion 2019:9, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2019:9 av Elise Solberg m.fl., Låt oss lära på fler sätt

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ett inspirations- och kunskapsstöd på nationell nivå i frågor gällande tillgängligt lärande skulle kunna se ut,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att verkställa den typ av nationellt inspirations- och kunskapsstöd för tillgängligt lärande, som de efter utredning finner lämpligast.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet har nyligen behandlat frågor som rör tillgänglighet och funktionsvariationer. År 2016 behandlade Kyrkolivsutskottet motion 2016:60 i sitt betänkande 2016:17. Motionären föreslår att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att finna former för att stötta Svenska kyrkans arbete kring frågor om funktionsvariationer. Utskottet konstaterar att det finns policydokument som innehåller utgångspunkter och utmaningar som ska främja utvecklingsarbete lokalt. Utskottet anser att församlingar och stift kontinuerligt förbättrar och utvecklar sitt bemötande av människor med olika egenskaper. Utskottet betonar även biskopsvisitationens betydelse som instrument för att aktualisera tillgänglighetsfrågor. Utifrån dessa överväganden föreslår utskottet att motionen ska avslås. Kyrkomötet beslutade mot utskottets förslag och biföll motionen. En förstudie har därefter genomförts och redovisats för kyrkostyrelsens arbetsutskott i oktober 2018 med förslag på hur församlingarnas arbete med frågor som rör funktionsvariationer skulle kunna stärkas.

Förra året behandlade kyrkomötet området på nytt med anledning av motion 2018:31 om tillgängligheten i lokaler och verksamheter. Kyrkolivsutskottet föreslår i sitt betänkande 2018:7 att kyrkomötet med anledning av motionen ska uppdra till kyrkostyrelsen att implementera policydokumenten *En kyrka för alla* och *Gåvan att finnas till* samt se över möjligheten att utveckla tillgänglighetsfunktionen i appen *Kyrkguiden*. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag. Arbete pågår och uppdraget kommer att slutredovisas till kyrkomötet 2020.

Dela tro – dela liv

År 2018 avslutades den fleråriga nationella satsningen *Dela tro – dela liv*, med syfte att kompetensutveckla och stärka medarbetare i Svenska kyrkan. Likaså skulle den stödja det arbete som pågår och finna nya metoder och tillvägagångssätt för att dela tro och liv. Satsningen har bidragit till flera utvecklingsarbeten inom undervisning och pedagogik samt till erfarenhetsutbyten mellan stift och församlingar. Satsningen har också inneburit inspiration för hur man i församling kan planera för lärande och undervisning. Inom *Dela tro – dela liv* har flera delsatsningar ägt rum, med ett brett spektrum anpassat för olika sätt att lära. Projekten inom satsningen har exempelvis fokuserat på ett lärande med hjälp av rörelse och dans, upplevelser i kyrkorummet eller digitalt lärande. Vissa delsatsningar som t.ex. *Godly Play* innehåller metoder som kan lämpa sig väl i mötet med människor med funktionsvariationer, likaså appen *Kyrkan* som lämpar sig för den som inte kan läsa samt appen *Stjärnans väg* för den som lär bäst på egen hand. Satsningen *Dela tro – dela liv* kan ses som ett komplement till stiftens ordinarie fortbildningar och fortbildningsansvar enligt kyrkoordningen. Likaså har satsningen varit ett stöd för arbetsgivarna, d.v.s. församlingens ansvar för sina medarbetares kontinuerliga kompetensutveckling.

Som en fortsättning av *Dela tro – dela liv* utvecklas nu ett långsiktigt program för lärande och undervisning som gör det möjligt att i samarbete med stift och församlingar samordna, utveckla och tillgängliggöra det arbete som pågår och det material som finns kring undervisningsuppdraget.

Inspirations- och kunskapsstöd för tillgängligt lärande

I flera stift pågår redan arbete för tillgängligt lärande och det finns en hel del kunskap och erfarenhet i Svenska kyrkans församlingar att ta tillvara, främst inom området barn och unga. I enskilda församlingar finns goda exempel på samarbeten med riks- täckande funktionsrättsförbund anslutna till *Funktionsrätt Sverige* samt med fristående funktionsrättsorganisationer i län och kommuner, inte minst på konfirmandsidan. Flera konfirmandläger som erbjuds återkommande och som riktar sig till unga i behov av särskilt stöd härbärgerar kunskap och erfarenhet. Åren 2003–2004 samt 2010–2011 genomfördes större nationella utbildningssatsningar, i samarbete med *Ågrenska stiftelsen* i Göteborg och Sensus studieförbund, med fokus på neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och med tonvikt på förhållningssätt samt metodik. Utbildningen riktade sig till stiftsanställda med ansvar för att fortbilda konfirmand- och ungdomsledare.

I Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbetet framgår det i bestämmelse 12 att konfirmander med funktionsnedsättning har rätt till konfirmandundervisning utifrån sina individuella förutsättningar och om så behövs ska möjlighet till annat upplägg av konfirmandtiden finnas. Det framgår också att stiftet ansvarar för att kompetens finns att tillgå för den församling som önskar konsultation kring frågor som rör konfirmander med funktionsnedsättning.

Våren 2017 samlades representanter från stift och församlingar till ett nationellt rådslag gällande arbete med barn och unga med funktionsvariationer. Då efterlystes ett utökat stöd för arbetet i form av kommunikation, teologisk fördjupning, fortbildning samt mötesplatser för erfarenhets- och informationsdelande. Liknande behov framkom i en nationell konferens om barn och unga i behov av särskilt stöd vilken genomfördes i november 2018. I konferensen deltog cirka 20 personer från stift och församlingar.

I den handlingsplan som presenterades för kyrkostyrelsens arbetsutskott i oktober 2018 föreslås bl.a. mötesplatser för kompetensutveckling, verktyg för konsekvensanalys som ska kunna säkerställa tillgänglighet, inkludering och motverka diskriminering samt en grundutbildning för medarbetare och förtroendevalda. Bland dessa insatser kommer en prioritering troligtvis att behöva göras och insatserna behöver ställas i relation till övriga insatser som ska göras från nationell nivå. En webbsida för kunskap och inspiration i tillgänglighetsfrågorna planeras dock för Svenska kyrkans intranät och enligt uppgift bör den finnas tillgänglig våren 2020. Sidan framställs i samverkan med Högalids församling i Stockholm och Sensus studieförbund.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2019:9.

Utskottet konstaterar att kyrkostyrelsen gör flera insatser för att bidra till ökad tillgänglighet i Svenska kyrkan och i bakgrundsbeskrivningen finns en redogörelse av vilka de är. En förstudie har genomförts med förslag på hur församlingarnas arbete med frågor som rör funktionsvariationer skulle kunna stärkas och det pågår arbete för att implementera policydokument vilket är bra, men insatserna är inte tillräckligt omfattande.

I en tid av prioriteringar på nationell nivå vill Kyrkolivsutskottet påtala vikten av ett genomtänkt tillgänglighetsperspektiv, inte minst för att stärka ett tillgängligt lärande. Utskottet anser att tillgänglighetsfrågorna måste beaktas i programmet för lärande och undervisning, gärna i samarbete med funktionsrättsorganisationer. Det pågår redan en del arbete i stiftet för tillgängligt lärande och det finns erfarenheter i församlingar att ta tillvara. Det är dock angeläget med stöd från nationell nivå för erfarenhetsutbyte, samordning och kompetensutveckling, vilket också lyfts i den handlingsplan som ingår i den förstudie som gjorts. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att bifalla motion 2019:9.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Agne Arnesson, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Agne Arnesson, ordförande, Niklas Grahn, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Eva-Maria Munck, Kent Karlsson, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

KI 2019:6

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Agneta Lindström Berg, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Elisabet Berggård, Amanda Carlshamre, Nina Wahlin, Ellionor Moberg, Zandra Pettersson, Ralf Dahlgren, Lisa Gerenmark, David Castor och Magnus Jarnling.

Biskop Thomas Petersson har deltagit i utskottets överläggningar.